

Нічний гість

Василь Горбатюк

Вже другу ніч Семен Бажура та його помічник Грицько Пасічник орють під озимину на Троянах. Це найдалше від села поле. Перед цим вони коло Березини зволікали соломі скиртувальникам, а позавчора переїхали сюди, причепили плуга й гайда в загінку — від бережка з ріденьким верболозом понад річечкою аж до лісу.

І густу, таємничу стіну лісу, і столочену осоку на березі орачі бачать лиш у кінці загінки — в одному чи в другому. А між ними перед самим трактором у снопі світла біжить і біжить під гусениці їжакувата стерня, обрізана чорною смугою свіжозораної землі.

Трактор стріляє вгору червоними іскрами з труби, але мотор погуркує рівно, спокійно. Неглибоко орють, бо це ж не під буряки.

Семен Бажура пильно вдивляється в стерню з-під кущистих брів, злегка потягує за важелі. Пускає трактор понад самим краєм стерні. Бо як збочить — огріх залишиться за плугом, а як у борозну вскочить — буде "перевал". І те, і друге — брак у роботі. Так що пильнуй добре.

Грицько сидить поруч з трактористом, знічев'я позирає у вікно. Та нічого в ньому не бачить, окрім тьмяного відображення в шибці їхньої ж кабіни. Тільки коли притулитися чолом аж до шибки, то розгледити шмат жовтого стернистого поля.

Інколи Грицько озирається. У світлі задніх фар видно, як лемеші перекидають землю. Мовби чотири чорних ручаї біжать слідом за трактором, руняться лискучими хвилями. А глянеш далі — ручаї злилися в одну суцільну скатертину ріллі.

— Дядьку Семене, давайте я трохи поорю, — просить Грицько.

— А я що ж буду робити? — зиркає на нього Бажура.

— Он скирти недалечко — відпочиньте, свіжим повітрям подихайте...

— Ну, хіба що так, — подумавши, погоджується Семен.

Він зупинив трактора, дістав з-під сидіння стару зіжмакану фуфайку.

— Ти ж гляди, Грицьку, огріхів не нароби. І на розворотах менше газуй, не спіши...

— Гаразд, — зрадів Грицько. Він у сільському профтехучилищі навчається, через два роки теж трактористом стане, а зараз у дядька Семена проходить практику. — Ви не хвилюйтесь, я ж хіба вперше за важелі сідаю...

Семен Бажура зіскочив у ріллю, глибоко вгруз у ній черевиками. "М'яка земля, — подумав, — у таку сіяти якраз добре".

Ревнув мотором трактор, затріщала під лемешами стерня, і Грицько у вікно помахав рукою до дядька Семена.

Тепер, коли трактор від'їхав, стало видно, що ніч не така вже й темна. Все небо було всіяне зорями, а ген понад лісом гострим серпиком яскраво горів місяць.

Неподалік на пригірку проти неба темніли кілька скирт. Під однією лежав чималий оберемок соломи, пахучої, м'якої. Тут і приліг утомлений Семен.

Було тепло, затишно. Бажура навіть не застібнув фуфайки. Німо височіла над ним скирта, тиша стояла довкола, тільки аж з-під лісу долинав приглушений гуркіт трактора.

Бажура незчужся, як і заснув. Коли ж розплющив очі, зір на небі поменшало, на сході воно посвітліло.

Семен зашарудів соломною, сів. І тут відчув під пахвою щось тепле, живе. Здивований, він відгорнув полу фуфайки.

— Хр-р!! — враз почулося.

З несподіванки Семен аж сахнувся. Що воно там таке?

— Хр-р!.. — пролунало знову сердито.

Тракторист хутко зірвав із себе фуфайку, потрусив її. З одєжини щось випало. Просто на Семенову ногу.

— Хр-р... хр-р!.. — захарчало те "щось", шелеснуло соломною і покотилося в стерню.

— Хом'як! — вигукнув вражений Семен. — Ач, знайшов де грітися!

Бажура проказав це сердитим голосом, але одразу ж усміхнувся, крутнув головою, дивуючись із такої пригоди.

Вони посміялися вдвох із Грицьком, коли Бажура розповів йому про нічного гостя. А тут і ранок настав, скінчилась їхня зміна.

Наступну ніч знову орали на Троянах. Грицько, як і вчора, під ранок спровадив дядька Семена на відпочинок, а сам сів за важелі.

Бажура знайшов своє вчорашнє кубло, розворушив солому, аби м'якше було, ліг — і зразу ж заснув.

Коли ж прокинувся...

"Чи це мені сниться, чи насправді діється?" — подумав. Просунув руку під фуфайку... Так і є!.. Пальці намацали м'яку, теплу шерсть.

Розбурканий хом'як заговтузився у своїй схованці.

— Що, друже, перебив тобі сон? — засміявся Бажура.

На цей раз хом'як, виборсавшись з-під фуфайки, не одразу втік. Поглянув на тракториста, прохрипів щось, мовби подякував за притулок, і вже по тому повагом побрів у степ.

...На Троянах оранка скінчилась. Поле розкинулось рівне, чорне. Лиш уранці рілля бралася сивим туманцем, але сонце швидко зганяло його.

Бажура з Грицьком переїхали з плугами під Березину, де скиртувальники вже справилися з соломною.

— Ну, дядьку Семене, чекайте вночі гостя, — пожартував Грицько, змашуючи солідолом плуга. — Як же хом'як там без вас ночуватиме?

Семен підвів голову од двигуна.

— А що ти думаєш, Грицьку? — сказав серйозно. — Все може бути. Спробуй сам заночувати у скирті. Холодно!..

Джерело: Горбатюк В. І. Золоті кораблі: Оповідання. — К.: Веселка, 1986.